

tepav

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

REACH Tüzüğü 2013'te Uyumlaştırılmalı Mı?

Dr. Sibel Güven
Etki Analizi Programı Direktörü

Burcu Afyanoğlu
Araştırmacı

Selin Arslanhan
Araştırmacı

Sarp Kalkan
Ekonomi Politikaları Analisti

Bengisu Özenç
Araştırmacı

TEPAV Politika Notu
Şubat 2011

REACH Tüzüğü 2013'te Uyumlaştırılmalı mı?

Çevre ve insan sağlığını korumayı amaçlayan ve 1 Haziran 2007'de yürürlüğe girmiş olan REACH Tüzüğü AB'de üretilen ve AB pazarına ithal edilen kimyevi maddelerin kayıt, değerlendirme, izin ve kısıtlama prosedürlerini yeniden belirlemekte, AB'ye kimyasal ürün ihraç eden firmalara ek maliyetler ve yükümlülükler getirmektedir. Bu maliyet ve yükümlülüklerin yanı sıra AB müzakere sürecinin ilerleyen safhalarında REACH Tüzüğü'nün Türk Mevzuatı'yla uyumlaştırılması gerekecektir. Avrupa Birliği'nin yeni kimyasallar yönetimi düzenlemesi olan REACH Tüzüğü'nün Türkiye'ye getirdiği yükümlülüklerin doğru bir şekilde anlaşılması ve yerli sanayimizin REACH'e zamanında ve sağlıklı bir şekilde uyumlaştırılması hayati önem taşımaktadır.

Bu politika notunda¹, rekabetçiliğimizin olumsuz yönde etkilenmesini önleyecek şekilde REACH Tüzüğü'nün Türk Mevzuatı'yla da uyumlaştırılmasının gereği ve takvimi tartışılmaktadır. Notta öncelikle REACH Tüzüğü açıklanmakta, kimya sektörünün dünya, AB ve Türkiye pazarlarındaki önemine işaret edilmekte ardından da Türk kimya sektörünün üretim yapısı REACH bağlamında incelenmektedir.

REACH'e uyum karmaşık ve maliyetli bir süreçtir

Tüzük, AB üyesi ülkelerde faaliyet gösteren ve yılda 1 tondan fazla kimyasal madde üreten veya ithal eden şirketlerin, ürettikleri veya ithal ettikleri kimyasal maddeleri Avrupa Kimyasallar Ajansı'na (ECHA) kaydettirmelerini gerektirmektedir. REACH, madde² bazında kayıt zorunluluğu getiren bir sistem olduğundan, müstahzar³ üreticileri de ürünleri içerisindeki kimyasal maddeleri kayıt ettirmek ya da kayıt ettirdiklerini belgelemek durumundadırlar. Kayıt yükümlülüğü, ürettikleri eşya⁴ içindeki kimyasal madde miktarının 1 tonu aştığı ve bu kimyasalların salımı tasarlandığı durumlarda eşya üreticileri için de geçerlidir. Bu nedenle, REACH Tüzüğü'nün kapsamı sadece kimya sektörüyle sınırlı olmayıp, sektörün girdi sağladığı diğer sektörleri de (tekstil, otomotiv, vb.) içermektedir.

REACH'in getirdiği mali ve idari yükümlülükler bir takvime bağlanmıştır. Bu takvime göre 1 Haziran 2008 tarihinde başlayan ön kayıt süreci, 1 Aralık 2008'de son bulmuştur. Ön kayıt işlemlerini tamamlayan şirketler, kayıt işlemlerini üretim/ithalat tonajına ve maddenin risk sınıflandırmasına göre kademeli olarak belirlenen tarihlerde (2010,

¹ Bu politika notu "REACH TÜZÜĞÜ'NÜN TÜRKİYE KİMYA SANAYİNE EKONOMİK ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ PROJESİ (ERCIT)" sırasında elde edilen sonuçlar ışığında yazılmıştır. Proje hakkında detaylı bilgiye ve proje ekibine <http://www.tepav.org.tr/reach> adresinden ulaşılabilir.

² **Madde:** Kimyasal madde tutarlılığını etkileyen ve yapılarını değiştiren solventler hariç ve tutarlılığın korunması ile süreçten elde edilen bozulmayı engellemek için gerekli olan katkı kimyasal maddeleri de dahil olmak üzere, herhangi bir üretim sürecinden elde edilen ya da doğal hallerindeki kimyasal maddeler ve bileşikler

³ **Müstahzar:** İki veya daha fazla kimyasal maddeden oluşan karışım veya solüsyon.

⁴ **Eşya:** Üretim sırasında kimyasal yapısına oranla daha geniş anlamda işlevinin belirlemek üzere özel bir şekil, yüzey ve tasarım verilen bir nesne. (örn. Tekstil ürünleri, plastik sandalye, kalem...)

2013, 2018) yaptıracaklardır. Ön-kayıt işlemlerini tamamlamayan şirketlerin ise, kesin kayıtlarını yaptıran kadar AB pazarına ürünlerini sunmaları mümkün olmayacaktır. Tüzüğe göre AB dışı üreticiler, AB'ye ihraç ettikleri ürünleriyle ilgili ön-kayıt ve kayıt işlemlerini doğrudan kendileri yaptıramamakta AB ülkelerinin birinde kayıtlı ve faaliyet gösteren tek temsilci ya da AB ülkesindeki ithalatçıları kanalıyla yaptırabilmektedirler. Bu nedenle AB'de yerleşik üreticiler sadece test ve ECHA'ya kayıt ücretleri gibi maliyetlerle karşılaşırken, AB üyesi olmayan ülkelerin şirketleri ise, bu maliyetlere ek olarak tek temsilci maliyetleri başta olmak üzere konsorsiyum üyeliklerindeki ek ücretler, danışmanlık hizmetleri gibi ekstra maliyetlerle karşı karşıya kalmaktadır. AB'de yerleşik üreticiler için kayıt maliyetlerinin, tek bir madde için € 80-200 bin⁵ arasında olacağı tahmin edilirken, hesaplanan bu meblağ üzerine AB-dışı üreticilerin karşılaştıkları ek maliyetler eklendiğinde KOBİ niteliğindeki firmalarımız için söz konusu maliyetler hiç de küçümsenmeyecek seviyelere⁶ varmaktadır.

Kimyasal üretimi, kullanımı ve ticaretine yönelik kısıtlar nedeniyle AB'ye ihracat yapan AB-dışı üreticilere bazı avantajlarla⁷ birlikte yüksek ek maliyetler de getiren REACH Tüzüğü'nün Türk kimya sektörü için önemini anlaşılması kimya sektörünün küresel sistemdeki ve AB'deki yeri ile Türk kimya sektörünün bu sisteme nasıl eklendiğinin incelenmesini gerektirmektedir.

Küresel kimyasal üretiminde ve ticaretinde AB'nin önemi büyüktür

Ana kimyasal maddeler hem kimya sektöründeki diğer faaliyet alanlarında hem de pek çok sektörde ara girdi olarak kullanılmaktadır. Bu girdilerin vazgeçilmezliği kimya sektörünü dünya ekonomisinde kilit bir role taşımıştır. Küresel kimyasal üretiminde is AB kilit bir konumdadır. Kimyasal üretiminin yaklaşık üçte biri, ticaretinin ise yarısı AB ülkeleri tarafından gerçekleştirilmektedir. AB ülkelerinin, birlik dışı ülkelerle ikili kimyasal ticaretine bakıldığında hemen hemen tüm ülkelere karşı net ihracatçı konumunda olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle, AB ülkelerinin iç mevzuatı olarak gözüken REACH'in küresel kimyasal değer zinciri üzerinde önemli etkileri olacaktır.

Dünya kimyasal üretimine bakıldığında 2007 yılına kadar AB'nin elinde bulundurduğu liderliği 2007 yılında Asya ülkelerinin, özellikle Çin ve Japonya'nın yüksek üretim

⁵ Hesaplanan bu mertebe 2010 yılında kayıt olacak, AB'de faaliyet gösteren bir firma içindir.

⁶ Tek temsilci kanalıyla 2010 yılında kaydolacak AB-dışında faaliyet gösteren büyük şirketlerin **madde başına** kayıt maliyetleri € 73 bin ile € 186 bin arasında değişmektedir. 2010'da kaydolacak orta ölçekteki şirketler için bu maliyetlerin €10-15 bin, küçük ölçekli şirketler için ise € 20-25 bin daha düşük olması beklenmektedir. 2013 ve 2018 yılına ilişkin kayıt maliyetleri konusunda ayrıntılı bilgi bulunmamakla birlikte bu maliyetlerin önemli ölçüde düşeceği söylenebilecektir. Belirli varsayımlar altında 2018 yılında kayıt olacak bir KOBİ (10-100 ton) için bu maliyetin kabaca madde başına € 22 - 42 bin arasında olacağı tahmin edilmektedir. REACH maliyetlerine ilişkin detaylı bir değerlendirme için TEPAV tarafından Kasım 2009'da yayınlanan "REACH Tüzüğü'nün Türkiye Kimya Sanayine Ekonomik Etkisinin Değerlendirilmesi Sonuç Raporu"na bakılabilir.

http://www.tepav.org.tr/tur/admin/dosyabul/upload/REACH_SonucRapor.pdf

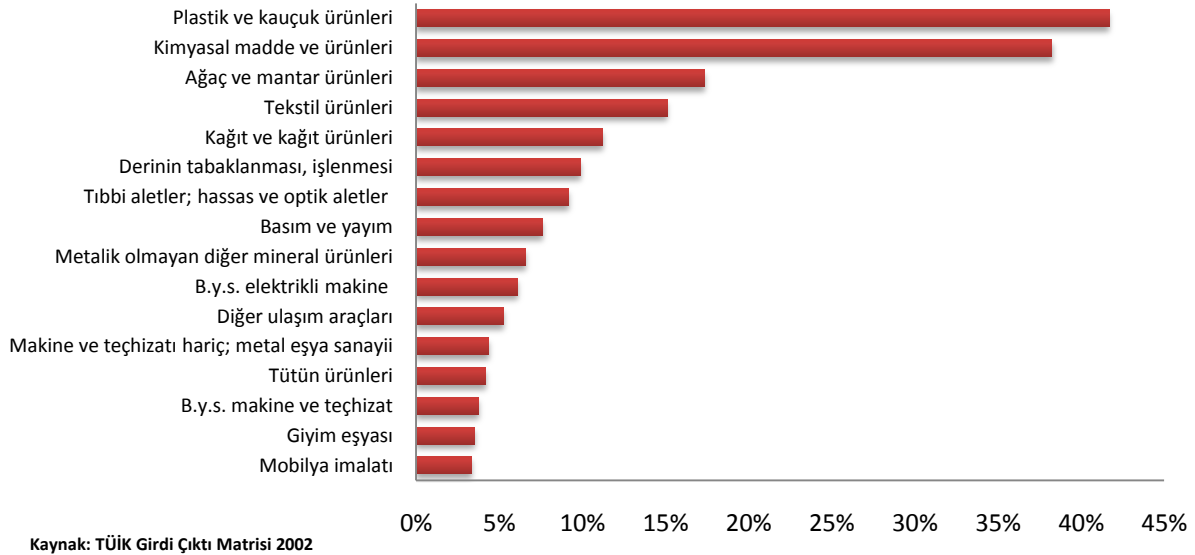
⁷ Daha önce de bahsedildiği gibi REACH direktifi, AB içerisinde üretilen ya da AB'ye ihracatı yapılan kimyasalların madde bazında kayıt altına alınmasını gerektiren bir sistemdir. Böylesine bir sistem içerisinde AB'deki eşya üreticilerinin kullanacakları tüm kimyasallar kayıtlı olacağından ve REACH kayıtları maliyetli olduğundan, eşya üreticilerinin kimyasal ara girdi maliyetlerinin artması beklenmektedir. Buna karşılık, AB dışında faaliyet gösteren eşya üreticileri ürettikleri eşya içerisinde yüksek önem arz eden (SVHC) madde ya da salımı tasarlanan madde bulundurmadıkları sürece, kullandıkları diğer kimyasalları kayıt ettirmek zorunda değildirler. Bu açıdan AB dışındaki eşya üreticileri bu kimyasalları, kayıt ettirilmemiş ve dolayısıyla kayıt ettirilmiş muadillerinden daha ucuz olan ürünler arasından seçerek AB'deki eşya üreticileri karşısında maliyet avantajı sağlayabileceklerdir.

hacmiyle, ele geçirdiği görülmektedir. Dünya kimyasal üretiminin yüzde 30'unu gerçekleştiren AB ülkeleri arasında ise üretimin dağılımına bakıldığında üçte ikisinin 4 ülke tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir: Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya. Son 10 yıllık dönemde AB ülkeleri arasında yapılan kimyasal ticareti ikiye katlanmıştır. Yeni üye olan ülkelerle birlikte genişleyen iç pazarıyla AB rekabetçilik anlamında önemli bir avantaj kazanmıştır.

Türk imalat sanayi için kimya sektörü, kimya sektörü için de AB oldukça önemlidir

Türk Kimya sektörü, gerek üretiminin GSYİH içindeki payı gerekse ileri ve geri bağlantılarının yapısı itibarıyla Türk imalat sanayi içinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Kimya sektörü başta kauçuk ürünleri, kimyasal madde ve ürünleri, ağaç ve mantar ürünleri, tekstil ürünleri ve kâğıt ürünleri sektörleri olmak üzere diğer birçok sektörün üretiminde doğrudan kullanılmak üzere önemli oranda girdi sağlamaktadır (Şekil 1). Sektörlerin dolaylı olarak kullandığı kimya ara girdisi de hesaba katıldığında toplam kimya ara girdisi kullanımında kimya, tekstil ve plastik-kauçuk ürünleri sektörlerinin toplamda yüzde 50'den fazla bir paya sahip oldukları görülmektedir. Dolayısıyla, kimya sektörünün performansının ve bu sektörde yaşanacak gelişmelerin diğer sektörlerin performansını da etkilemesi beklenmektedir.

Şekil 1. Sektörlerin Kullandıkları Ara Girdi İçinde Kimyasalların Payı (2002)

Sektör 2002 yılı ile 2007 yılları arasında genel olarak imalat sanayinin üzerinde büyümüştür (Tablo 1). Son yıllarda ise sektörün krizle beraber daraldığı görülmektedir. Sektörün hem ihracatı, hem de ithalatı imalat sanayine paralel olarak 2002 ile 2008 yılları arasında hızlı bir artış sergilemiştir (Şekil 2 ve 3). 2009 yılında gerek kimyasal madde ve ürünleri sektöründe gerekse plastik ve kauçuk ürünleri sektöründe ihracat

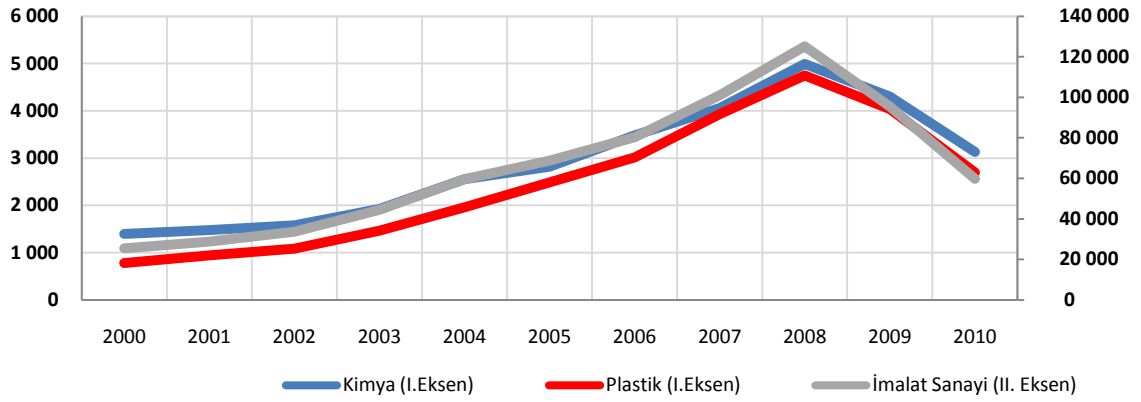
düşüşleri gözlenmekle birlikte bu düşüş genel imalat sanayi ihracatındaki düşüğe kıyasla daha azdır.

Tablo 1. Aylık Sanayi Üretim Endeksinin Yıllık Ortalamalar Bazında Gelişimi

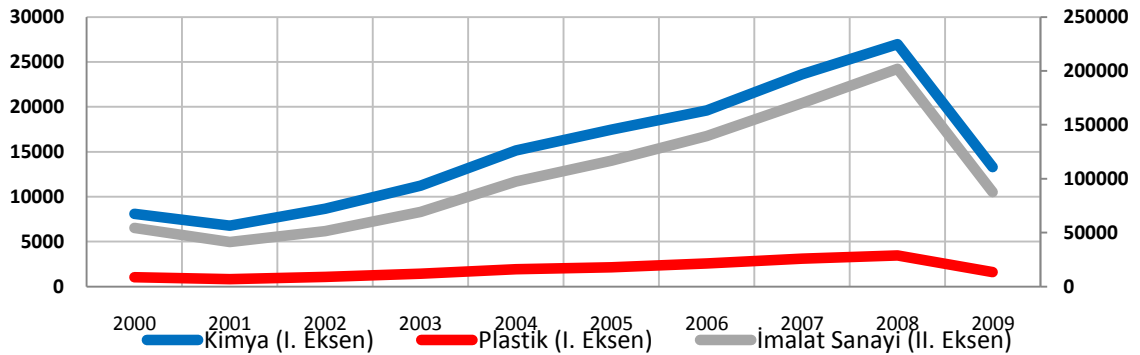
Yıl	İmalat Sanayi	Kimyasal Madde ve Ürünleri İmalatı	Plastik-Kauçuk Ürünleri İmalatı
2000	7.23	10.31	15.54
2001	-7.99	-12.78	-2.93
2002	3.13	9.38	11.04
2003	9.02	10.34	16.25
2004	13.24	19.86	13.85
2005	7.39	10.53	20.97
2006	7.33	10.82	5.05
2007	7.00	3.14	8.42
2008	-0.56	-6.26	-2.8
2009	-9.88	-0.53	-9.16

Kaynak: TÜİK. Aylık Sanayi Üretim Endeksinin yıllık ortalaması alınarak bir önceki yıla göre büyümesi hesaplanmıştır.

Şekil 2. Sektörün İhracatındaki Gelişmeler (ISIC Rev. 3, 100,000 \$)

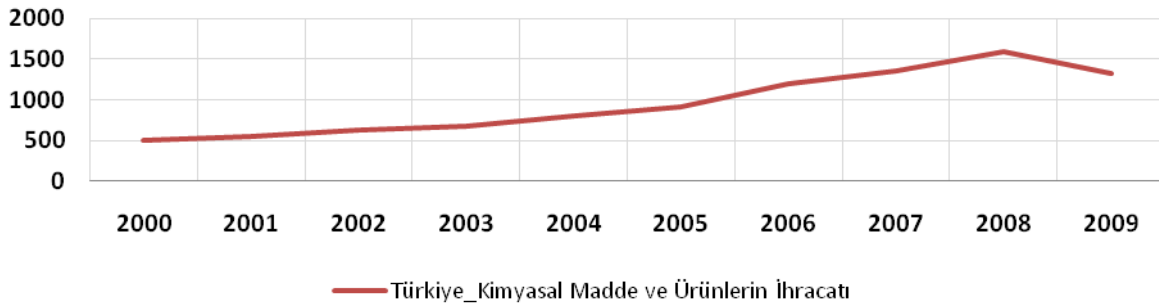

Şekil 3. Sektörün İthalatındaki Gelişmeler (ISIC Rev. 3, 100,000 \$)

Diğer imalat sanayi sektörlerimizde olduğu gibi kimyasal ticaretimizde AB'nin payı oldukça yüksektir. Kimya sektörü ihracatının coğrafi dağılımına bakıldığında, 2007 yılında ihracatta en büyük payın (%39,4) AB'ye ait olduğu (AB-15 ve AB-12 toplamı) görülmektedir. Türk Kimya sektörü ihracatında en büyük paya sahip olan AB-27 ülkelerine yapılan ihracatın yıllar itibariyle değişimi Şekil 4'te görülmektedir. Kimyasal madde ve ürünleri sektöründe 2008 yılına kadar AB-27'ye yapılan ihracat hızla artmıştır. Hatta bu artış söz konusu dönemde AB-27 ülkelerinin toplam kimyasal madde ve ürünleri ihracat artış hızından da yüksektir. 2008 yılında ise küresel kriz ile birlikte Türkiye'nin AB'ye yaptığı kimyasal madde ve ürünleri ihracatında sert bir düşüş yaşanmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi 2009 yılında hem kimyasal madde ve ürünleri hem de plastik ve kauçuk ürünleri ihracatında düşüşler devam etmiştir.

Şekil 4. AB-27 Ülkelerine Yapılan Kimyasal Madde ve Ürünleri İhracatının Gelişimi (SITC Rev. 3, milyon €)

2002-2007 yılları arasında ihracatla aynı seyri gösteren Türk Kimya sektörü ithalat performansının 2007 yılındaki coğrafi dağılımına bakıldığında, sonuçların mineral yağlar, yakıtlar ve bunların müstahzarlarından oluşan alt sektörlerin (GTİP fasıl 27) analize dahil edilip edilmemesine bağlı olarak, değiştiği görülmektedir. Söz konusu alt sektörler analize dâhil edildiğinde ithalatta en büyük payı BDT-CEEC ülkeleri alırken, bu alt sektörler dâhil edilmediğinde yüzde 58'lik bir oranla AB, Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ülke grubunu oluşturmaktadır. Yukarıda özetlenen istatistikler AB ile Türk Kimya ve İmalat sanayi arasındaki ilişkinin önemini ortaya koymaktadır.

Türk kimya sektörü ithal girdi bağımlıdır ve sektörün ihracatı eşya yoğunudur

Dış ticaretimizin, REACH'in yükümlülüklerini ve süreçlerini tanımlayan madde, müstahzar ve eşya sınıflandırması açısından değerlendirilmesi, REACH'in etkileri hakkında yorum yapabilmek için son derece önemlidir. Küresel ekonomik krizin etkisinin henüz gözlenmediği 2007 yılında Türk Kimya sektörünün AB ile kimyasal ticaretine bakıldığında önemli bir dış ticaret açığı olduğu gözlenmektedir. İhracatın ithalatı karşılama oranı sektörün tamamında yüzde 29, petrol ürünlerinin dışarıda bırakıldığı dar kapsamlı tanımlamada ise yüzde 22 düzeyindedir. Madde, müstahzar ve polimerde ise AB'ye bağımlılık daha da artmaktadır (Tablo 2). Tablo'daki veriler ışığında

Türkiye'nin AB ve AB dışı ülkelerden kimyasal ara girdi ithal ettiği ve bunları çoğunlukla eşya ve müstahzar üretiminde kullandığı söylenebilir. Dış ticaretteki açıktan hareketle üretilen mamullerin önemli bir kısmının iç tüketimde kullanıldığını söylemek de mümkündür. Tedarik zincirini ortaya çıkarmak için üretici firmalara yapılan anket⁸ sonuçları da bu bulguyu doğrulamaktadır.

Öte yandan, Tablo 2'den görüleceği gibi AB'ye ihracatımızın yaklaşık üçte ikisi eşya olarak gerçekleşmektedir. REACH açısından bakıldığında kimyasal ihracatımız eşya tanımı nedeniyle kimya sektörü ile de sınırlı değildir. Kimya sektörü dışında birçok sektör üretimlerinde kullandıkları kimyasal maddeleri dolaylı olarak AB'ye ihraç etmektedirler. 2002 yılı Girdi-Çıktı tablolarından yararlanılarak AB'ye yapılan toplam ihracat içinde kullanılan kimyasal miktarları da hesaplanarak ilave edildiğinde AB'ye kimyasal ihracatımız dolaylı ihracatımızla birlikte (dar kapsam) 8 milyar dolara çıkmaktadır. Üretimlerinde kimyasal kullanan kimya dışı sektörlerin hemen hemen tamamı eşya üreticisi sektörler olduğu için toplam kimyasal üretiminde eşyanın payı yüzde 85'e kadar çıkmakta, kayıt kapsamı içindeki madde ve müstahzar ihracatı sırasıyla yüzde 4 ve yüzde 6'ya düşmektedir.

Tablo 2. REACH Sınıflandırmasına Göre AB ile Kimyasal Dış Ticareti (Dar Kapsam)

(milyon \$)	İhracat		İthalat	
Madde	292	8.9%	2,384	16.2%
Madde (Kapsam Dışı)	4	0.1%	182	1.2%
Müstahzar	519	15.8%	3,597	24.5%
Müstahzar (Kapsam Dışı)	148	4.5%	2,503	17.0%
Eşya	2,107	64.1%	2,247	15.3%
Polimer	215	6.5%	3,773	25.7%
	3,285		14,686	

Kaynak: TÜİK, TEPAV Hesaplamaları

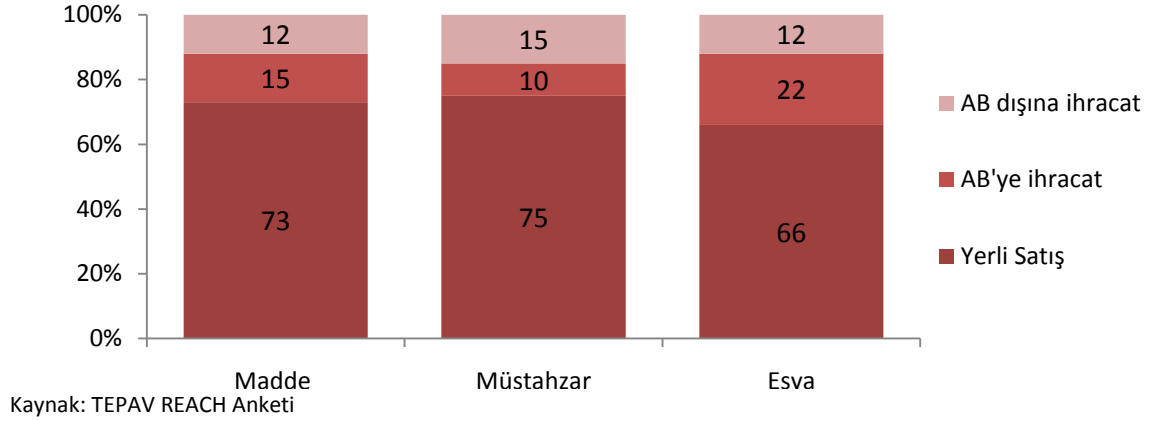
Türk kimya sektörü üretimi eşya yoğun ve iç pazar odaklıdır

ERCIT Projesi kapsamında yapılan saha çalışmalarında elde edilen bulgular yukarıda Türk kimya sektörünün üretim ithalat ve ihracat verilerinin ortaya çıkardığı yapıyı doğrulamaktadır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre kimya sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin yüzde 70'i eşya üreticisidir. Madde üreticilerinin yüzde 69'u, müstahzar üreticilerinin yüzde 76'sı, eşya üreticilerinin ise yüzde 62'si KOBİ niteliğindedir. Ayrıca, Şekil 5'te de görüldüğü gibi madde, müstahzar ve eşya üreten şirketlerin önemli bir bölümü faaliyetlerini iç pazar odaklı sürdürmektedir. Madde

⁸ TEPAV yürüttüğü ERCIT Projesi kapsamında, kimya sektörüne ilişkin veri ve bilgi eksikliğini karşılamak üzere, sektörde faaliyet gösteren firmaların hangi maddeleri ürettikleri, girdilerini nerelerden tedarik ettikleri ve ürettikleri madde, müstahzar ya da eşyaları hangi pazarlara (yurtiçi, AB ülkeleri, AB-dışı ülkeler) ne oranda sattıkları gibi önemli bilgileri topladıkları bir saha çalışması yapmıştır. Çalışma, tabakalı örneklem yöntemiyle seçilen firmaların 658'inin tam olarak cevapladığı anket sonuçlarını ve derinlemesine mülakatları içermektedir.

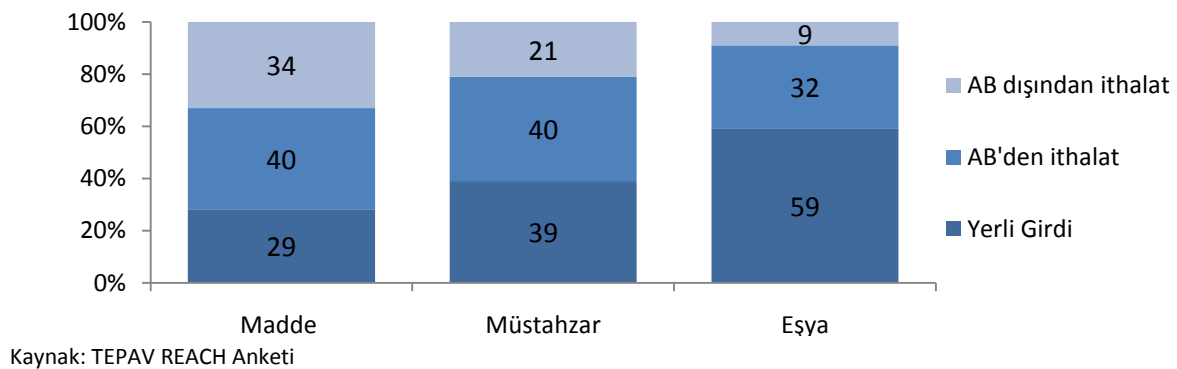
üreticilerinin yaklaşık yarısı, müstahzar ve eşya üreticilerinin ise üçte biri AB'ye ihracat yapmadıklarını belirtmiştir.

Şekil 5. Kimya Sektörünün Satışlarının Dağılımı

Tedarik ilişkileri açısından bakıldığında ise üretici tipleri açısından ciddi farklılıklar gözlenmektedir. Madde üreticilerinin en yoğun ithal girdi kullanan üretici grubu olduğu görülmekte, onları müstahzar ve eşya üreticileri izlemektedir. Madde ve müstahzar üreticilerinin AB ülkelerinden girdi ithalatı yüzde 40 ile ilk sırada yer almaktadır. Eşya üreticilerinde ise AB'den ithal girdi kullanımı yüzde 32'lik oran ile yerli girdi kullanımını takip etmektedir. Türk eşya üreticilerinin ağırlıklı olarak yerli girdi kullanıyor olması ve REACH'in AB dışındaki eşya üreticilerine sadece SVHC ve salımı tasarlanan madde kullanmaları durumunda kayıt yükümlülüğü getiriyor olması, AB'ye ihracat yapan Türk eşya üreticilerine AB'de faaliyet gösteren eşya üreticileri karşısında REACH maliyetleri açısından önemli bir avantaj sağlayacaktır.

Şekil 6. Kimya Sektörünün Girdi Tedariki

Değerlendirme ve Sonuçlar

TEPAV'ın yaptığı araştırma Türk Kimya sektöründe faaliyet gösteren firmalarının çoğunluğu için REACH'e kayıt yaptırmanın, ihrac edilen tonaj, üretilen maddeler arasında SVHC içerenlerin ihmal edilecek düzeyde olması gibi nedenlerle, 2018 yılına kadar zamanı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, firmaların önemli bir bölümünün⁹ ön-kayıt yaptırmış olması da ihracatımızın, son kayıt tarihi olan 2018'e kadar REACH'ten olumsuz etkilenmeyeceğine işaret etmektedir. Madde, müstahzar ve eşya üreticisi firmaların büyük çoğunluğunun KOBİ olması ve REACH'in gerektirdiği kayıt yaptırabilme kapasitesinin yanı sıra, kayıt maliyetlerinin getireceği ilave mali yük de düşünüldüğünde, REACH Tüzüğü'nün Türk Mevzuatı'yla uyumlaştırılması için öngörülen en geç resmi tarih olan 2013'ün geciktirilmesi gerektiğini ortaya çıkmaktadır.

ERCİT Projesi kapsamında Türk kimya sanayinin tedarik zinciri ve yapısı incelenerek yapılan çalışmada elde edilen sonuçları REACH'in uyumlaştırılması açısından şu şekilde özetlemek mümkündür:

- REACH, kayıt maliyetleri nedeniyle ilave yükümlülükler getirecek ve maliyetleri yükseltecektir. Türk kimya sanayinde faaliyet gösteren veya kimyasal girdi kullanan firmaların büyük çoğunluğunun KOBİ olduğu ve KOBİ'lerin hem oldukça karmaşık olan REACH süreçlerini yönetmedeki kabiliyetlerinin görece olarak zayıf olduğu, hem de finansal imkânlarının sınırlı olduğu bilinmektedir. Bu da şirketlerin REACH'e uyumlu hale gelmesini ve rekabetçiliklerini korumalarını zorlaştırmaktadır. Ancak, ihracat yapan KOBİ'lerin önemli bir kısmının ön-kayıt yaptırmış olması, ihracat tonajlarının düşüklüğü ve SVHC içeren madde kullanımının azlığı nedeniyle son kayıt tarihlerinin 2018 olması ihracatın 2018 yılına kadar, REACH tüzüğü nedeniyle olumsuz etkilenmeden devam edebileceğini göstermektedir. 2018 yılına kadar geçen sürede hem kayıt ücretleri (dosya ücreti vb.) önemli ölçüde azalacak hem de şirketler kayıt yaptırmanın kar-zarar durumlarını nasıl etkilediğinin analizini yapabileceklerdir. Bu durum Türk Kimya sanayindeki firmalara AB'deki üretici rakiplerine göre önemli bir avantaj kazandıracaktır.
- AB dışı ülkelerde faaliyet gösteren üreticiler için, ürettikleri eşyanın içerisindeki maddelerin salımı tasarlanmadığı ve SVHC içermediği durumlarda, AB'deki üreticilerden farklı olarak, kaydettirme zorunda olmadıklarından, ihracatımızın yüzde 80'inden fazlasını oluşturan eşya üreticileri REACH'ten olumsuz etkilenmeyecektir. Kayıt zorunluluğu olan madde ve müstahzar üreticileri için de

---

⁹ ERCİT projesi kapsamında yapılan saha araştırmalarından elde edilen sonuçlara göre Türk kimya sektöründe faaliyet gösteren ve kayıt yükümlülüğü bulunan madde üreticilerinin yüzde 61'i, müstahzar üreticilerinin ise yüzde 65'i ön-kayıt yaptırmıştır. SVHC ve salımı tasarlanan madde kullanımının oldukça düşük düzeyde olması sebebiyle kayıt yükümlülüğü bulunmayan eşya sektöründe ise ön-kayıt oranı sadece yüzde 1,7'dir.

AB pazarı hayati öneme haiz gözükmemektedir. Bu şirketlerin AB'ye ihracatı toplam satışlarının yüzde 10'u ile 15'i arasındadır.

- REACH'in sektörde yıkıcı etki yaratmayacak olmasının önemli bir diğer nedeni üçüncü ülke statümüzden dolayı yurtiçine ve AB dışına yönelik satışlarımızın REACH'e tabi olmamasıdır. Dolayısı ile özellikle yurtiçine ve AB dışı pazarlara satış yapan madde ve eşya üreticileri için kayıtsız ve görelî olarak ucuz girdi kullanabilme avantajı bulunmaktadır.
- *Ancak, REACH'in iç mevzuata uyumlaştırılmasında acele edilmesi durumunda bu avantajların tamamı yok olacaktır. Ayrıca, uyumlaştırmanın geciktirilmesiyle eşya üreticilerinin yerli girdi kullanımı da teşvik edilmiş olacaktır. Bu da yerli madde ve müstahzar üreticilerinin değer zincirinde yükselmelerini ve yeni ürün geliştirilmesine yönelik AR-GE faaliyetlerinin artırılmasını sağlayabilecektir. Bu nedenle, gelişmekte olan, KOBİ ağırlıklı, üstelikte SVHC gibi tehlike arz eden madde üretiminin hemen hemen hiç olmadığı sanayimize yük getiren mevzuat uyumlaşmalarında detaylı analizlerin yapılması sağlanmalı ve gerekirse istisnai uygulamalar gündeme getirilmelidir.*